GAZETA KRAKOWSKA

Nro 38.

Z KRAKOWA DNIA 13 MAIA 1821 ROKU W NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 5 Maia.

Kommissyia Rządowa
Spraw Wewnętrznych i Policyi

Stosownie do artykułu 4go Prawa Seymowego z dnia 12 Października 1820 o odstąpieniu własności prywatney z powo du użyteczności publiczney, wydane na dniu 17 z. m. r. b. postanowienie Xcia Namiestnika Królewskiego podaie do wiadomości publiczney, iak następuie:

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
CESARZA WSZECH ROSSYY, KRÓLA POLSKIEGO, &c. &c. &c.
Xiążę NAMIESTNIK Królewski
w Radzie Stanu.

Na przełożenie Kommissyi Rządowey Spraw wewnętrznych i Policyi, i po wysłuchaniu zdania ogólnego zgromadzenia Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowiemy:

Z mocy artykułu 3go Prawa Seymowego z dnia 12 Października 1820 r. ma bydź nabyte na użyteczność publiczną pięć morgów 715 sążni kwadratowych gruntu ornego na załączonym planie lit: B. C. oznaczonych w dobrach Młociny, w Obwodzie Warszawskim położonych, Henryka Poths własnych, a to w celu wybrania zwiru w tymże gruncie znayduiącego się do utrzymania dróg bitych w okolicy Warszawy. — Grunt po wybraniu zupełnem zwiru zwróconym będzie właścicielowi.

Będzie przystąpiono natychmiast do oszacowania wzmienionego gruntu, tudzież do zaięcia onego bezzwłocznie stosownie do przepisów powyższem prawem zarządzonych.

Wykonanie ninieyszego postanowienia Kommissyi Rządowey Sprawiedliwości tudzież Spraw wewnętrznych i Policyi, w czem do którey należy, polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 17 Kwietnia 1821 r.

(podpisano) *Zaiączek.*

Minister Spraw Wewnętrznych
i Policyi
(podp:) *T. Mostowski.*

Radca Sekretarz Stanu, Jen: Brygady
(podp:) *Kossecki.*

Zgodno z Oryginałem:
Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podpisano) *Kossecki.*

W Warszawie dnia 2 Maia 1821 r.
Minister Prezyduiący
(podp.) *T. Mostowski.*
Sekretarz Jeneralny
(pod.) *Aug. Karski.*
Za zgodność:
Sekretarz Jeneralny Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi
(podp.) *Aug. Karski.*

Z Austryi d. 21 Kwietnia.

Podług doniesień z Laybach pod d. 13 b. m. naiem mieszkań dla Monarchów przedłużony na nowo został do końca Sierpnia r. b.

Król obu Sycyliy Ferdynand nie miał bydź kontent z postępowania syna swoiego Xcia Kalabryi. Zpóźniony dotąd powrot Króla do swoich kraiów dał powod do rozmaitych bezzasadnych domysłów. Austryiacki Feld. porucznik Nugent nie powrocił wprawdzie do służby Neapolitańskiey, ale udaie się w prywatnych swoich sprawach do Nespolu.

Monstrancyia, którą N. Cesarz nasz przeznaczył w podarunku dla Oyca S. waży 70 grzywien srebra i mocno iest wyzłacana. Jest nader pięknie zrobiona przez Nadwornego Jubilera Wirth; wystawia grób Chrystusa Jezusa i t. d. a w tyle ma napis: *Franciscus I. Imperator, Pio VII. Pontifici maximo.*

Podług doniesień z Stambułu pod d. 22 Marca mnostwo rodzin Greckich wyniosło się ztamtąd na przybyłych d. 20 z różnych części Archipelagu okrętach pod banderą Rossyyską. Zdaie się, że nadeyście tam rzeczonych okrętów ten tylko cel miało, nie zaś uderzenie na zbroiownią, gdyż do takiego przedsięwzięcia Grecy są zasłabi. W. Sultan miał w początkach wszystkich znakomitszych Greków w stolicy za przelanie krwi Tureckiey kazać wyciąć; ale na przełożenie Rossyyskiego i wielu innych Chrześciiańskich posłów, iako też na prośbę Greckiego Patryarchy, miał cofnąć ten okrutny rozkaz. Wszelako za postępem rokoszu Greków lękaią się w Stambule wielkiego krwi rozlewu i pomiędzy Grekami powszechna panowała trwoga. (Inne doniesienia dodaią: że Grekom, którzy nie mogą stawić za sobą poręczycieli Tureckiey, dozwolono oddalić się z Stambułu.)

Przybyłe do Tryiestu okręty rozszerzyły wieść, że Morea ogłosiła się niepodległą względem Turków. Podług ich podania Angielski gubernator w Korfu ostrzegł tamteyszego Baszę, iż d. 25 Marca w iego prowincyi wybuchnie powszechny bunt. Basza dla zastraszenia Greków nakazać miał d. 23 Marca spalić katedralny Grecki Kościoł w Tripoliza; lecz Grecy pozabiiać mieli Turków, którzy mieli to zlecenie. To było (dodaią) hasłem do powszechnego buntu i cała Morea podniosła oręż przeciw Muzułmanom. Basza zostaie tylko ieszcze w posiadłości kilku warownych zamków. Biskup Grecki wszedł d. 24 Marca, przed którym Krzyż niesiono, na czele 4000 zbroynych Greków i Mainotów do Tripoliza rezydencyi Baszy.

Z Paryża d. 25 Kwietnia.

Na posiedzeniu izby Deputowanych d. 21 doniosł Minister spraw wewnętrznych, że izba Parów przyięła w całości proiekt względem dokładnego odgraniczenia obiorczych powiatów, iednak poprawiła 44 art: tyczący się departamentu Laory, na co zgodził się Król i tę poprawę pod rozwagę izby oddaie. Izba postanowi-

ia, iż po uchwaleniu proiektu względem wywozu zboża weźmie ią pod rozwagę. Tenże Minister wniósł inny proiekt do ustawy względem pensyy duchownych i użycia pensyi po zmarłych na pomnożenie corocznie tego funduszu. Izba nakazała go drukować i kommissyi do zdania o nim sprawy oddać. P. Bouthilliers zdał na początku tegoż posiedzenia w imieniu kommissyi sprawę o wynagrodzeniu osób, które zagranicą donacyie utraciły, na co wyznaczonych bydź ma corocznie 3 mill. Fr. Izba pochwaliła także postanowienie, iż mieysce na którem znaydował się były teatr opery, obrócone zostanie na plac publiczny.

W wigiliią chrztu Xcia Bordeaux gwardyie Królewska i narodowa odbędą na polu Marsowym éwiczenia, na których J. K. M. znaydować się będzie w odkrytym powozie, równie iak deputacyie od wszystkich korpusów woyskowych przybyłe na tenże chrzest. W wieczór dane będą w wszystkich tuteyszych teatrach bezpłatne widowiska.

Przeszło 25,000 ludzi pracuie tu teraz nad kapeluszami podług Bolivara (słomianemi) gdyż mamy tu iuż 20 stopni ciepła.

Dnia 23go umarł tu Marszałek Margr. Beurnonville, par Francuzki w 69 roku życia.

Coraz więcey przybywa do Francyi wychodniów Hiszpańskich, a zwłaszcza Xięży.

W Hawrze oczekiwany iest okręt Szwedzki, dla zabrania odlanego tu z bronzu posągu Karola 13go.

Przed kilku dniami przybył tu Vice prezydent Rzpltey Kolumbiyskiey, P. Zea.

Budowniczy tuteyszy Payel rości sobie od dawnych czasów do Xcia Canino (Lucyiana Bonaparte) 86,000 Fr. Na pierwsze zgłoszenie się nie odebrał żadney odpowiedzi, a na drugie proponowano mu, aby przyiął 2400 Fr. roczney pensyi; lecz 79letni ten starzec nie przestał na tem, i udał się o sprawiedliwość do oyca S.

D. 10 uwięziono w Lionie dwóch Piemontczyków, ktorzy w Turyńskiey rewolucyi grać mieli wielkie role.

W tey chwili przybył tu Wielkorządca Angielski wysp Jońskich, P. Maitland, w przeieździe swoim do Londynu, i ziechać tu także ma były Minister Canning.

Hr. de la Ferronaye, poseł nasz przy Dworze Petersburgskim, wyiechał ztąd znowu do Laybach.

Gazeta Francyi zawiera list z Laybach od swoiego korrespondenta, P. de Joufroy, o powstaniu w Grecyi. Na początku listu wyraża P. Jouffroy: "Po rewolucyiach w Hiszpanii, Neapolu i Piemoncie, powstanie Greków zaymuie bezwątpienia w ważnych zdarzeniach teraźnieyszey chwili pierwsze mieysce. — 600 mil Francuzkich nie iest wielką rozległością, po którey dziś liberalizm z rozpuszczonemi żaglami pływa i świat okrąża. — Wielu Angielskich wędrowników, którzy przebiegaią Grecyią, podniecaią umysły do zrucenia sromotnego iarzma i zachęcaią do boiu. Obce skladki przyłożyły się do wydrukowania w Anglii i Francyi odezw buntowniczych. W całey Grecyi znaydują się tayne towarzystwa. W Smirnie, Stambule i w Peloponesie pozakładane były loże, i spiskowi zostawali w związkach z Węglarzami Neapo-

litańskiemi. W takim stanie rzeczy stanął na ich czele Jpsylanty. Na taką wiadomość (dodaie P. Jouffroy) wyznać muszę, iż wzruszyła się moia dusza; ponieważ klassyczna Grecyia nader wiele interessuie, a teraźnieysza iest nader nieszczęśliwą! Oprócz tego sądzę, iż każdemu obywatelowi oświeconey Europy wolno iest życzyć naywiększey pomyślności natężeniom srodze od despotyzmu ucisnionego ludu, i t. d.

Z Madrytu d. 13 Kwietnia.

Z rozkazu Króla Minister spraw wewnętrznych z powodu zaszłych w Neapolu zdarzeń wydał do prefektów okólnik, w którym zaleca im, aby przełożyli ludowi, iż te zdarzenia bynaymniey na los Hiszpanii nie wpływaią. Gdy Hiszpanie ssmi potrafili oprzeć się kolosalney potędze Bonapartego, utrzymać swoią niepodległość i tron Króla swoiego, uczynią zapewne większe ieszcze ofiary, gdyby tego wypadła potrzeba, dla utrzymania świętych praw swoich.

Na posiedzeniu d. 10 trudniły się Stany daley roztrząsaniem ustawy względem towarzystw ludu. — Kommissyia do skrócenia postępowania sądowego względem przestępstw stanu, okazała w swoim rapporcie konieczność surowszych środków przeciw burzycielom, którzy opieraiąc się na dotychczasowych ustawach, powstaią wszystkiemi sposobami przeciw konstytucyi. Celem proponowaney ustawy (dodał Mowca) iest przyspieszenie spraw przeciw spiskuiącym przeciw konstytucyi, przeciw świętey osobie Króla lub spokoyności wewnętrzney. Na te przypadki, a zwłaszcza gdyby winowaycy zbroyną ręką opierali się uwięzieniu, proponuie kommissyia ustanowienie sądów woyskowych. Uwięzione osoby przez władze cywilne zostawać maią pod zwyczaynemi sądami.

Na wniosek 6 Deputowanych postanowiły Stany przypomnieć rządowi, aby wszystkiem fabrykom broni w kraiu nakazał przyspieszyć wygotowanie oznaczonego budżetem zapasu broni.

Na propozycyią Deputowanego Arispe upoważniony rząd został do wyznaczenia potrzebnych summ na utrzymanie członków Neapolitańskiego parlamentu, ieżeliby na ziemi Hiszpańskiey szukali przytułku.

Przyięte przez Stany 7 artykułów względem urządzenia narodowey Hiszpańskiey siły woienney, są następuiącey osnowy:

1) Narodowa woyskowa siła składa się z wszystkich dla obrony oyczyzny uzbroionych Hiszpanów. 2) Wszyscy Hiszpanie obowiązanemi są od 18 do 50 lat bronić oyczyzny. 3) Siła zbroyna składa się z lądowych i morskich żołnierzy. 4) Do lądowey siły zbroyney należą woyska czynney służby i milicyia narodowa. 5) Milicyia dzieli się na dwie klassy, czynną i mieyscową. 6) Naród Hiszpański wystawia siłę zbroyną, dla obrony kraiu przeciw zewnętrznemu nieprzyiacielowi, i dla zapewnienia polityczney swey wolności, porządku i wykonania ustaw. 7) Poczytane iest za zbrodnią kraiu nadużycie siły zbroyney w następuiących dwóch przypadkach: a) na znieważenie świętey Osoby Króla; b) na przeszkodzenie wolnego obioru deputowanych do Stanów.

Z rozkazu J. K. Mci uskutecznione

bydź ma iak nayśpiesznicy nowe urządzenie przez Stany władz mieyscowych.

Wczoray z rozkazu rady Miasta na wielkim rynku spalone tu zostały przez kata wszystkie dawne męczeńskie i śmierci narzędzia, przy radosnych okrzykach licznie zebranego ludu.

— D. 20. —

D. 15 i 16 uchwaliły Stany ustawę w 30 artykułach, mocą którey spiskujący przeciw kraiowi lub konstytucyi lub opieraiący się sile zbroyney przeznaczaney do utrzymania spokoyności, ulegaią sądowi woyskowemu. — Względem wniosku Jen. kapitana Aragonii, ażeby Biskupi Vichu, Tortosy, Leridy i Urgelu z kraiu wygnanemi zostali, nic ieszcze nie postanowiono; o Biskupie tylko Taragony doniosł Minister spraw wewnętrznych Stanom, iż N. Król postanowił wygnać go z kraiu i dobra iego kazał zaiąć. — Stany uchwaliły, iż mianowanie Wicekrólów, gubernatorów, &c. w zamorskich prowincyiach wyłącznie do Króla należy; może ich podług woli zmieniać, i t. d.

Wielki Marszałek Dworu wyrachował, iż dochody Domu Królewskiego od r. 1814 do 1821 wynosiły tylko 254 mill. 829,403 realów, a zatem mniey iak wyznaczone rocznie przez Stany listą cywilną 40 mill. realów. Jako mniemanie Króla naszego względem spraw Neapolu oświadczył niedawno Minister zamorskich prowincyy Stanom: że J. K. M. ubolewa serdecznie nad położeniem Króla Neapolitańskiego pod obcemi woyskami, i sądzi go bydź więcey w przymusie, niżeli wolnym. Siła zbroyna nie utwierdza ani wolności, ani szczęśliwości ludów. Zastanawiaiąc się nad niebezpieczeństwy i przykrościami, iakie na Monarchów przez niezachowanie swey przysięgi spadaią, ponawia J. K. M. wierność swey przysięgi na konstytucyią. — Wysłani niedawno do Króla deputowani od Stanów, zapewniaią: iż w rozmowie, którą z polecenia z Monarchą mieli, nie zachodzi naymnieysza wątpliwość względem iego uczuciów dla ludu i konstytucyi.

Z bandy Kanonika Merino pod Burgos 25 żołnierzy pochwycili 35 ludzi wraz z ich dowódcą Aciia, i zrobili znaczną zdobycz w wyładowanych koniach i mułach.

N. Król zaprosił w tych dniach Ministrów naszych na koncert do swoich pokoiów; pierwszy to raz spotkał ten zaszczyt Ministrów Hiszpańskich.

Czytamy tu list Neapolitańskiego Jen. Pepe, w którym żołnierzom swoim naywiększe czyni wyrzuty, iż zniszczyli nadzieie ludzkości i przez swoie tchórzostwo wstrzymali o wiek postęp wolności w Europie.

Nadeszłe w tey chwili doniesienia z Lima (stolicy Peru) zniszczyły obawę o to miasto. Jenerał San Martin stoi ciągle o podal od tego miasta; eskadra Cochrana niszczy iednak handel, co zapowiada nieprzyiemne następności. Woysko Królewskie iest tam znaczne, dobrze urządzone i naylepszym tchnie duchem. Wicekról Pezuela, pierwszy z naszych Wodzów, przedsięwziął naymądrzeysze środki do utrzymania karności i porządku; ztem wszystkiem mieszkańcy podzielonemi są na stronnictwa, z których większa część iest za niepodległością. — Wszelka gotowizna zniknęła; biegały bua-

townicze odezwy i powszechnem było zmniemaniem, iż napad rokoszanów zrządzić może na ich stronę powstanie.— Podług listów z Guatimala (*) w Królestwie Mexyku, ogłosiła się ta prowincyia na początku Stycz: niepodległą. Jest to tem smutnieysza wiadomość, że Mexyk okazywał się dotąd przywiązany do macierzystego kraiu, a teraz zniszczył nadzieie względem Ameryki.

Z Londynu d. 24 Kwietnia.

Podług prywatnych doniesień z Paryża Xże Decazes prosił o uwolnienie go od Francuzkiego poselstwa przy Dworze tuteyszym.

Stolica nasza wystawiała wczoray nader piękny i interessuiący widok. Był to pierwszy dzień wiosny, był to poniedziałek Wielkanocny, był to dzień przeznaczony przez Króla na obchod iego urodzin. Tysiące ludzi biegło do Greenvich, dla zaludnienia tamteyszego pustego parku i zrobienia z sławney tamteyszey góry żywey kaskady, z którey po 1000 korzeniach drzew na doł spadali. Wszystkie w mieście dzwony głosiły uroczystość urodzin Monarchy, a z wież powiewały bandery. O godzinie 1wszey z południa słyszeć się dały wystrzały z dział w Towrze i Parku, a w wieczor oprócz wszystkich teatrów było mnoztwo prywatnych domów oświeconych.

Lord Prezydent Londynu dał wczoray zwyczayny wielkanocny obiad, na który zaproszonych było blisko 400 osób oboiey płci. Aże Prezydent należy do strony reformatorów, znaydowało się zatem na tym obiedzie naywięcey członków strony oppozycyyney obu izb. Po obiedzie nastąpił bal, na który tak wiele zaproszonych było osób, że ich zaledwo sala obiąć mogła, z czego zrobił się wielki nieład i tańczyć nie można było. Gazeta Goniec poczytuie Prezydentowi za złe, iż swoiego domu zewnątrz nie oświecił, i że przy obiedzie zagaił zdrowie Królowey.

Z Portsmut piszą, że 51wszy pułk, stoiący tam osadą, i 85ty lekkiey piechoty stoiący w Brighton odebrały rozkazy bycia w gotowości do drogi i odpłynienia na morze środziemne. Sądzą, iż te pułki przeznaczone są na wyspy Jońskie, gdzie zachodzić maią zaburzenia. Z Irlandyi wsiędą na okręty do zagraniczney służby następuiące woyska: 18ty pułk huzarów i 6 pułków piechoty, a z Szkocyi 4ty dragonii i 2 pułki piechoty.

W Irlandyi zaczenaią się znowu zaburzenia, osobliwie w okolicy Limmerik, gdzie mięszkańcy napadanemi są nocną porą od band, które dobywaią się do domów, żądaią broni, a gdy im dobrowolnie nie iest oddana, grożą ich zapaleniem.

Lorda Byron nowa traiedyia: Doża Wenecki, wyszła teraz z druku i bardzo iest przez pisma chwaloną.

Wyprawa na odkrycia pod Kapitanem Parry uda się naprzod do zatoki Hudson, gdzie spodziewa się zasięgnąć wiadomość o poruczniku Franklin, który udał się lądem na morze lodowate, dawno przybydź musiał do rzeki miedzianey i zwrócić się ku wschodowi. Powzięte od niego wiadomości kierować będą dalszemi przedsięwzięciami Kapitana Parry, który tymczasem zwiedzi Welcome i inne wody, któ-

(*) Mexyk dostarcza między innemi rocznie za 4 mill. piastrów indigo, za pół mill. pereł i 20 cetnarów złota.

ra z zatoki Hudson się rozlewaią. Publikum nasze odwiedza ustawicznie iego okręty, dla przypatrzenia się ich uzbroieniom na tak niebezpieczną podroż.

W przeszłym tygodniu zapaliło się przez nieostrożność iednego z robotników palne powietrze w kopalni węglaney w Whitehaven i pozbawiło życia 6 męszczyzn, 3 dziewcząt i 2 chłopców; 3 innych męszczyzn tak okropnie są opalonemi, iż wątpią o ich wyzdrowieniu.

Rząd Wenezueli oznaymić kazał, iż do woyskowey swey służby żadnych cudzoziemców więcey nie przyymuie, ponieważ czuie się bydź dosyć silnym do utrzymania własnemi siłami swey wolności; ale dla rzemieślników i artystów zawsze kraie Wenezueli są otwarte.

Okręt Lapwing, który z St. Domingo przybył do Dunów, napotkał w swey podroży skołatany okręt, który był z Ameryki do Berbice przeznaczony; przez burzą utracił wszystkie maszty, i rozbity bliski był zatonienia. Jeden tylko maytek nazwiskiem Manson znaydował się na nim; kapitan iego rzucił się z synem w morze, a reszta maytków z głodu wymarła. Ludzie ci przez 17 dni utrzymywali trochą chleba i mąki nędznie życie swoie, a gdy te wypotrzebowali, losować chcieli, który z nich na pożywienie reszty ma bydź zabity. Lecz sternik radził, aby pęty głod cierpieć, poki który z nich naturalną nie umrze śmiercią; on naypierwszy umarł, a za nim reszta aż do Mansona, który wyrznął serce z sternika, wysuszył i 13 dni nim żył. Kapitan okrętu Lapwing zastał Mansona na powierzchni skołatanego okrętu bez zmysłów leżącego, i zaledwo nieszczęśliwego do życia przywrocono.

Z Lizbony d. 6 Kwietnia.

Nuncyusz Papiezki żalił się przed Ministrem spraw zagranicznych, że mu okna wytłuczono. P. Maldonado oświadczył względem tego zdarzenia w Stanach: że Nuncyusz sam sobie winien, ponieważ nie usłuchał rozkazu rządu i sam ieden w całey Lizbonie nie oświecił swniego domu podczas zaprzysiężenia zasad konstytucyi. — Minister spraw wewnętrznych doniosł Stanom co zaszło, względem Patryarchy Lizbońskiego. W dniu zaprzysiężenia zasad konstytucyi podał on Rejencyi protestacyią przeciw 10 i 17 (*) artykułowi tychże zasad. Sekretarz odczytał rozkaz Rejencyi, iż Kardynał Patryarcha za swoią protestacyią zawieziony bydź ma do klasztoru Busaco, gdzie przełożony odebrał instrukcyią do umieszczenia go i obchodzenia się z nim przystoynie. Wolno mu zabrać wszystkich domowników, wyiąwszy sekretarza. Jeden officer i 20 ludzi przeznaczonemi są do służenia mu za eskortę. Potem wszczęły się długie spory względem pytania przez kogo Patryarcha ma bydź sądzony: czy przez Stany, czy przez Rejencyią lub trybunały, ponieważ na takowy przypadek nie ma przepisu. Nakoniec ugodzono się na uchwałę, w treści, że każdy kto bądź wzbraniaiący się wykonać przysięgi na zasady konstytucyi, przestaie bydź obywatelem Portugalii i musi z kraiu ustąpić. Napisano zaraz tę uchwałę i iednomyślnością przyięto. — Kardynał Patryarcha Lizboński będzie zapewne z kraiu oddalony. Podczas zaprzysiężenia zasad Arcybiskup Bahii, gorliwy patryiota, odprawiał nabożeństwo.

(*) Art. 10 stanowi, iż Biskupi wyrokuią w nadużyciach religiynych, a rząd powinien dać im pomoc do ukarania winnych. Art. 17 opiewa, że religiia ludu Portugalskiego iest Rzymsko-Katolicka-Apostolska, z czego Patryarcha wnosił, że i inne mogą bydź cierpiane.

Minister morski wprowadził do zgromadzenia Stanów deputacyią od prowincyi Para (w Brazylii) która zaięła mieysce po lewey stronie Prezesa.

Dobra inkwizycyi zaięte są na skarb, a papiery iey złożyć kazano w bibliiotece Królewskiey.

Rejencyia zniosła staynie Królewskie iako zbyteczne; umieszczeni przy nich ludzie będą ze skarbu płatnemi, konie sprzedane lub dla woyska użyte, z zatrzymaniem niektórych, wraz z ekwipażami na przypadek przybycia którego z członków rodziny Królewskiey.

Od granic Tureckich d. 14 Kwietnia.

W. Sułtan miał kazać wywiesić z meczetu S. Zofii w Stambule chorągiew Mahometa i święte znaki Islamismu, co dziać się tylko zwykło gdy państwo lub wiara są zagrożone.

Bukarest po ucieczce wszystkich Turków i oddaleniu się Chrześciańskich konsulów po większey części do Kronstadtu w Siedmiogrodzkiey ziemi, znayduie się od 2 Kwietnia w ręku Teodora Władimiresko, który po kilkodniowem opasaniu, gdy nie ugodzono się na kapitulacyią, wszedł gwałtem do tego miasta. Nie chce on zostawać pod rozkazami Ipsylantego i iego ludzie nie są Grecy, ale Multanie, Wołochy, &c. i stoią w opuszczonych przez Boiarów domach. D. 4 Kwietnia mieszkaiący w Bukareście Grecy poświęcić kazali z wielką uroczystością przeznaczoną dla Ipsylantego chorągiew w trzech kolorach, białym, czerwonym i czarnym; na iedney iey stronie znayduie się pelikan z swoiemi pisklętami, a na drugiey Krzyż z napisem w Greckim ięzyku: wolność lub śmierć. Zaprzeczyć w ogólności nie można, że tylko właściwi Grecy ożywionemi są miłością wolności, zaś Wołochowie, Multanie, &c. zemstą względem Turków i chęcią rabunku. Lecz zapał Greków zwolniał bardzo, gdy dowiedzieli się, że woyska Rossyyskie nie wniydą do Multan, i gdy przeieżdżaiący przez Bukarest z listami do Stambułu Sekretarz Rossyyskiego poselstwa Pisani oświadczył, że Cesarz, Pan iego, nagania mocno ich powstanie. Metropolita tamteyszy odebrał także od Patryarchy Greckiego z Stambułu klątwę na buntowników, którą ma ogłosić ludowi, aby się nie dawał uwodzić. Do tey klątwy dołączone było pismo posła Rossyyskiego, w którem oświadcza, że Rossyia wcale do tey rewolucyi nie wpływa. — Teodor przywołać do siebie kazał d. 6 Kwietnia leiącego dzwony i slósarza; od pierwszego żądał, aby odlał mu z dzwonów kościelnych 30 dział, a od drugiego, aby zrobił kilkanaście tysięcy bagnetów. — Ipsylanty znaydował się d. 6 Kwietnia w Ploiestin z około 9 do 10,000 ludzi. W Bukareście zamówione iuż były dla iego korpusu kwatery, ale słychać, że tam wcale nie przybędzie, i że uda się do Targowicy. Niektórzy sądzą, iż oczekuie na 12 dział, które w Romana w Multanach lać kazał. D. 7 przybył od niego do Bukarestu zbroyny Arnaut z otwartym rozkazem zabrania wszystkich koni, które się u Boiarów znaydą. Miał także wszędzie rozpisać nadzwyczayne dostawy żywności, i koni, i nader złą karność ma utrzymywać. Obawiaią się oprócz tego, aby więcey ieszcze nieszczęść na kray nie ściągnął, niżeli oyciec iego, który w r. 1806 obowiązał się wystawić 40,000 zbroynych ludzi, chociażby go Rossyia 3 tylko tysiącami wsparła, a nie mógł iak 5000 zebrać i uciekać musiał.

DODATEK
DO Nro 38.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 13 MAIA 1821 ROKU W NIEDZIELĘ.

— Z Krakowa. —

Z Obserwatorium Krakowskiego.

W skutek wysokiey Opieki Nayiaśnieyszych Protektorów Rzpltey Krakowskiey, i troskliwości Rządu w utrzymaniu funduszów naukowych, otrzymało tuteysze Obserwatorium w tych dniach zasiłek z Instytutu Reichenbacha między innemi w narzędziu służącym do zboczenia igły magnesowey (*) za pomocą którego zostało też zboczenie poprawionem. — Mianowicie po kilkakrotnych obserwacyiach odprawionych w kierunku dokładnego południka Krakowskiego i w mieyscach zupełnie wolnych od wszelkich przeszkód znalezionym zostało toż zboczenie od 14° do 30' ku zachodowi zamiast dawnieyszego 17° dawnem narzędziem wyznaczonego, a w pierwszych Protokułach 20° przechodzącego. Gdy takowe wyznaczenie iest ważnem i potrzebnem do rozmiarów topograficznych Kadastrowych i podobnych, ma sobie podpisany za obowiązek donieść Publiczności o tey poprawie iako oraz ulepszeniu iego przedmiotu ściągaącego się.

Józef Łęski.

(*) Narzędzie to (Declinatorium,) w raz z drugim (Inclinatorium) służącem do mierzenia pochyłości igły magnesowey do poziomu kosztuie przeszło 1560 Złp.

Z Wiednia d. 5 Maia.

Dostrzegacz Austryiacki ostatniey poczty zawiera tylko z Włoch ieden artykuł pod napisem: *Królestwo Sardynii* osnowy następuiącey:

Podług naynowszych doniesień z Piemontu znanym Naczelnikom buntowników Piemontskich, Santa Rosa, Ansaldi i Marg: Corail, którzy z Genui do Antibes odpłynęli, nie dozwoliła Francuzka władza policyi z tego portu na ląd wysiąść, i musieli się ztamtąd na tym samym statku udać do Hiszpanii.

J. Królewicowska Mość Xże Genewenski mianował patentem swoim pod d. 19 Kwietnia z Modeny Kawalera Ign. Thaon di Rewel Namiestnikiem swoim w wszystkich lądowych prowincyiach aż do swoiego powrotu. Rzeczony Namiestnik wyiechał d. 22 Kwietnia z Modeny do Tury-

nu, gdzie zaraz obiął swoie urzędowanie. Dotychczasowy Wodz naczelny w Piemoncie, Hr. de Latour, złożył dowodztwo woyska w iego ręce i dziennym rozkazem woysko pożegnał.

Od brzegów Menu d. 28 Kwietnia.

Przybycie Króla Angielskiego na stały ląd nie zdaie się podlegać żadney wątpliwości. Dom Rotschilda w Frankforcie odebrał zlecenie mieć dla N. Króla W. Brytanii znaczne summy w gotowości, Szukane także iest w Frankforcie dogodne mięszkanie dla tego Monarchy, który tam kilkanaście dni zabawi. Od ościennego Dworu posłanych zostało do Paryża kilka garniturów i dyiamentów, dla osadzenia na nowo, w których pokazać się chce iedna z wysokich osób na dawanych dla Króla Angielskiego uroczystościach. Co zaś mowią o zieździe iego z kilku wielkiemi Europeyskiemi Monarchami, zdaie się tylko na domysłach zasadzać.

Na przełożenie Stanów Darmstadtskich, że wiele przedmiotów tyczących się uzupełnienia konstytucyi nie mogą bydź do 1go Maia ukończone, przedłużył W. Xże ich posiedzenia aż do 12 Maia.

Dotychczasowa konsumpcyyna opłata od kraiowey wódki w Kraichach Elektora Heskiego po 240 srebrnych groszy od beczki, zniżoną została na 22 grosze. Od zagraniczney zaś utrzymana iest dawna opłata.

Budowa nowo wystawić się maiących twierdz związkowych nie będzie w tym roku rozpoczęta.

Z Belgradu d. 12 Kwietnia.

Z Stambułu piszą, że urzędnicy Tureccy rozniesli tam wieść, iż woysko W. Sułtana odniosło znaczne zwycięztwo nad Ali Baszą Janiny. Lecz w krotce okazało się przeciwnie, że Ali Basza uderzył na obóz Beia Baszy i ten zaledwo nie dostał się w ręce Alego. Woysko ostatniego posunęło się aż do Prevesy i 6000 Albańczyków wrocić miało pod iego chorągwie.

W tey chwili nadeszła z Stambułu wiadomość, że W. Wezyr i Mufty złożonemi są z urzędów.

Z Lozanny d. 12 Kwietnia.

Gazeta tuteysza umieściła następuiący artykuł: — "Jeśli można dać wiarę odebranym listom z Włoch, publiczność dowie się zapewne z radością, iż nieograniczona władza, stanowiąca zasadę rządu Neapolitańskiego, otrzyma zbawienne odmiany od samego Króla, i że z łona tey nieszczęśliwey woyny uyrzemy w krotce rozmaite ustawy dogodne dla wolności."

Z Włoch d. 20 Kwietnia.

Mówią, iż Król Sardyński na wiele przełożeń, a zwłaszcza wysokich Monarchów, nakłonił się do obięcia znowu rządów.

Z fanatycznego zapału do nowey konstytucyi pewny Opat Piemontski miał mieć zamysł zabicia Xcia Carignan, i wcisnął się w Novara aż do iego przedpokoiów, gdzie iako podeyrzany zatrzymany został i znaleziono przy nim dwa sztylety. Przyiaciele rewolucyi przeklinaią Jenerałów Sifflenga i Chiavenna, którzy dowodzili zbuntowanem woyskiem przeciw Novara, i Pułkowników, że oni są przyczyną rozwiązania pułków.

Z Neapolu donoszą pod d. 13 b. m. że Xże Kalabryi z swoią rodziną mięszka ciągle w Caserta. Przy iego z Neapolu odieździe lud okazał naywiększe do nie-

go przywiązanie. W Sycylii był także bardzo lubiony.

W Neapolu nałożono teraz tak wielką opłatę na zagraniczne gazety, iż zakazowi wyrównywa.

Eskadra Neapolitańska opuściła morze Adryiatyckie i zabrany tam Austryiacki okręt zwróciła. — Twierdza Gaeta jeszcze się woysku Austryiackiemu nie poddała.

List z Tunis donosi, że między rządami Tunetańskiem i Algierskiem zawarty został pokóy, ale warunki iego ieszcze niewiadome.

Z Sztokólmu d. 24 Kwietnia.

Zdrowie Królewica Następcy tronu polepsza się codziennie; znaczne upuszczenie krwi dobry skutek sprawiło.

Z naywyższego rozkazu wywieziona ztąd ma bydź znaczna ilość pszenicy do południowych portów Francyi. Nader nizka iey cena w kraiu i nadeszłe od naszych konsulów z Cette i Marsellii doniesienia, czynią nadzieię, iż przy tem przedsięwzięciu przynaymniey straty nie będzie.

Podług zdanego Królowi rapportu przez kommissaryiat konwoiowy koszta na utrzymanie dobrego porozumienia z Barbaryyskiemi rządami, wraz z utrzymaniem naszych konsulatów, wynosiły w 1820 roku 239,674 talarów bankowych, 30 szyl. i 3 fenigi. Do tego rachunku nie wchodzi rząd Tunetański, ponieważ tylko co 4 lub 5 lat odbiera podarunek.

Ma tu bydź nowy pułk urządzony, który nosić będzie nazwisko pułku Sztokólmskiego.

Hr. Frölich od głównego sztabu wysłany ztąd został do Berlina, zkąd przedsięwziąść ma podróż z młodym Hr. Stenbeck przez całą Europę.

Z Kopenhagi d. 28 Kwietnia.

Nadzwyczayny i pełnomocny Minister Francuzki przy Dworze naszem, Margr. St. Simon, miał u Króla d. 27 b. m. posłuchanie i złożył mu list wierzytelny.

Obok Berlingschena naydawnieyszą u nas iest gazetą Avis fienske Iversena, nad którą ostatni 40 lat pracował, a po niey idzie tygodniowe pismo Widz Professora Rahbeck, który zaczął go w r. 1791 wydawać.

Słychać, iż akademiia w Soröe przywróconą zostanie, i że P. Schow z kilku młodemi uczonemi będą w niey professorami.

D. 26 mieliśmy tu nadzwyczayny w Kwietniu upał 21 stopni.

Z Karlsruhe d. 15 Kwietnia.

Oba nasi Margrabiowie Wilhelm i Maxymilian powrocą na początku Maia z Paryża. — Co dwa lata nastąpi w stolicy wystawienie płodów kunsztu i przemysłu narodowego. — Słychać, iż Xże Thurn i Taxis stara się o zadzierżawienie na nowo poczty w W. Xięstwie Badeńskiem.

Z Korfu d. 24 Marca.

Przesięta od wielu znakomitych mieszkańców wyspy Zante podpisana prośba do N. Króla Angielskiego, dać miała powód do wielu nastąpionych tu niedawno uwięzień. Lord Guildfort, który ma zlecenie urządzić uniwersytet na wyspie Itaka, odłożył z tego powodu swóy obiazd reszty wysp naszych.

Z Sztuttgardu d. 25 Kwietnia.

Iest tu bardzo skuteczne urządzenie, iż przyznanie przez sądy kary za przestępstwa bywa publicznie ogłaszane. Nadeszło niedawno kilkanaście prośb o uchylenie na przyszłość takowego ogłaszania, które wprawdzie mocno dotyka interessuiące osoby. Lecz Ministerstwo Królewskie sprawiedliwości kazało przez gazety tuteysze oznaymić, iż takowem prośbom stać się zadosyć nie może i na przyszłość względ na nie miany nie będzie.

TEATR NARODOWY.

Dziś w Niedzielę, to iest d. 13 Maia dana będzie narodowa Opera w 3 aktach, pod nazwiskiem: *Cud mniemany*, czyli *Krakowiacy i Gorale.* (stare.)

We Wtorek zaś, 15 dana będzie na benefis JP. Włodka zapowiedziana sztuka, pod nazwiskiem: *Gabriella de Weży.*

DONIESIENIA

Kommissarz Obrachunkowy w Kray Wolny Krakowa Delegowany, wzywa, byłych w latach 18^{08}_{09} i 18^{09}_{10} Dzierżawców Propinacyi Ekonomii Iaworznickiey JPP. Jana Nepomucena Rychter i Krzystofa Rietha, z teraźnieyszego zamięszkania niewiadomych, lub wrazie ich śmierci Sukcessorów, ażeby końcem usprawiedliwienia wypłat zaległości skarbowey rachunkami Ekonomii Jaworznickiey zdzierżawy pomienioney Propinacyi wykazanych, iak równie do attentowania Obrachunkom według postanowienia Xięcia Namiestnika Królewskiego z dnia 20 Lutego 1816 r. przedsięwziąść się maiących, za dni 14 od daty ninieyszego wezwania wzamięszkaniu podpisanego w Krakowie Nr. 139 zgłosili się. Wprzeciwnym bowiem razie Obrachunki zaoczne pod ostateczne zawyrokowanie Delegacyi Administracyiney oddane zostaną. — W Krakowie d. 10 Maia 1821 r.

Piotr Przybylski.

W dniu 15 Maia b. r. 1821 o godzinie 9 przed południem w Krakowie przy ulicy Floryiańskiey pod L. 537 odbędzie się w drodze Exekucyi przez publiczną licytacyią sprzedarz mebli i sprzętów pokoiowych, siodlarszczyzny, pudeł powozowych, powozów, i t. d. — Dan w Krakowie d. 30 Kwietnia 1821 r.

Kawecki, Kom: S.

Kąpiele siarczane w Krzeszowicach w Okręgu W. M. Krakowa z skutków lekarskich sławne, zaczynaią się d. 15 Maia b. r. — Gmachy łazienkowe nowo wybudowanemi powiększone; cena wielu pomieszkań zniżona; również Oberża iak nayleppiey urządzona, ku wygodzie P. S. Publiczności zalecaią się. — W Krzeszowicach d. 1 Maia 1821.

Kwaśniewski, Dr. Med. i Chir.

Dnia 14 Maia r. b. o godzinie 10 ranney w Biórze podpisanego Komornika Sądowego, przy ulicy Grodzkiey pod L. 26 odbędzie się publiczna licytacyia na wydzierżawienie Domku z szynkiem na Kazimierzu przy Krakowie pod L. 131 sytuowanego, a to na lat trzy od 1go Maia r. b. do ostatniego Kwietnia 1824 r. trwać maiące; warunki dzierżawy, przed rozpoczęciem się licytacyi będą ogłoszone. — W Krakowie d. 10 Maia 1821 r.

Tomasz Jarzyński, Kom. Sąd.

Na wniosek tuteyszych Sukcessorów Iglarza Michała Heidrich, będący w Klasztorze Xięży Reformatów w Krakowie, potem iako wikary na Ludwinowie a z tamtąd przeszło od 20 lat niewiedzieć dokąd się udał, Xiądz zakonu Reformatów Rogieryusz Heidrich; powołany iest wraz z iego naybliższemi nieznanemi krewnemi i maiącemi prawo do sukcessyi po Michale Heidrich, ażeby się na mocy ninieyszego edyktalnego zapozwu w przeciągu dziewięciu miesięcy; a naydaley w prekluzyynym terminie d. 11 Października r. b. do tuteyszego niżey podpisanego mieyskiego Sądu na piśmie lub osobiście zgłosił; i dalszego wyroku oczekiwał; inaczey będzie za umarłego uznany i spadaiący tu na niego maiątek z wszystkiemi użytkami tuteyszem naybliższym iego krewnym przyznany i wydany.

W Tarnowicach dnia 23 Grudnia 1820 roku.

Królewsko - Pruski Sąd Mieyski